

Legen som leverandør og portvakt

Legens rolle i prioritering av helsetilbud, ansettelse og oppsigelse av arbeidstakere, generalforsamling og gruppevise faglige møter var blant innholdet da PSL avholdt høstkurs i Bergen.

– Mye er skrevet om prioritering og om hvor store utgifter vi har til helsevesenet, sa Trond Markestad, leder i Rådet for lege-etikk, da han innledet om «Leverandør og portvakt. Legens rolle i prioriteringen av helsetilbud» under generalforsamlingen til Praktiserende Spesialisters Landsforening. – Utgiftene til helse per innbygger er tredoblet fra 1990–2004. Det er en stor utfordring. Hva gjør vi som leger? Hvem påvirker prioriteringen? Politikere, byråkrater, leger, lobbyister og prioriteringsutvalget og/eller media. Det er helt utrolig hvordan media dikterer dagsorden. Det vi ser er et spill med aktive spillere, sa Markestad.

Bosted er avgjørende

Markestad spissformulerte at den viktigste premissen for å mene hvordan helsevesenet bør organiseres ser ut til å være hvor en selv bor. Det gjelder både helsepersonell og befolkningen forøvrig. Han manet legene til å være nøye med sine faglige begrunnelser, f.eks. i spørsmålet om sykehuslokalisering. – Vi må ikke skyve pasientene foran oss. Vi skal også respektere politiske valg og beslutninger, sa han.

Helsevesenet kan i dag tilby enkelte pasienter ekstreme tilbud mht. behandling. Markestad reiste spørsmålet om hva ekstreme situasjoner gjør med behandlere og med familiene som berøres; behandlingsunnlattelse eller behandlingsbegrensning? Hva gjør vi med de kanskje ikke så ekstreme tilbudene? – Det er viktig at leger tør gi uttrykk for at pasienter som er svært syke eller gamle, kanskje bør få slippe livsforlengende behandling eller kostbar behandling som har usikker effekt, sa Markestad. – Kanskje legerollen krever at leger må tørre å gi uttrykk for dette, sa han.

Kostnadsdrivende leger?

Hvordan legene kan være kostnadsdrivende viste Markestad ved å vise til det økende antallet MR-undersøkelser, på hvilket nivå i spesialisthelsetjenesten behandling tilbys, hvordan man følger opp, hvem man henviser til, hvordan legeerklæringer utformes og hvordan leger bruker takstheft. Han tillot å minne forsamlingen om at legeerklæringer er en gjenganger i Rådet for legeetikk, og at det er mange dårlige erklæringer. Undersøkelser tyder dessuten på at leger er mindre villige til å påta seg en portvaktfunksjon og mer lar seg styre av pasientenes krav.

Trond Markestad maner legene til å være nøye med sine faglige begrunnelser. Foto Lise B. Johannessen

rende legene. PSLere er effektive, og vi har sikkert fortsatt mye å hente i sykehuse gjennom øket effektivisering, sa han.

Spares i alle ledd

Markestad påpekte at dersom det må spares, er det vanskelig å forestille seg at noen pasientgrupper kan nedprioriteres, det må nok spares i alle ledd. Han reiste spørsmålet om hva som er god nok utredning? Hvilke medikamenter er gode nok? Hva er god nok oppfølging? Han understreket at begrensningen må ligge i systemet og ikke på den enkelte lege. Markestad grep også fatt i hvor mye flyten i helsevesenet blokkeres ved at spesialister «holder» på sine pasienter. – Med fastlegeordningen burde kanskje langt flere føres raskere tilbake, sa han og mente også at det er et spesialistansvar å gi allmennlegene faglig ryggdekning.

Legene som premisseleverandører

– Hvem kan ellers prioritere om ikke legene gjør det, spurte han. – Legene kan ikke unndra seg dette ansvaret. Derfor er det viktig at de faglige organer oppnår konsensus, sa han og konkluderte med at det er legene som har mest kunnskap i prioriteringsdebatten. – Legene må være villig til å ta ansvar enkeltvis, som gruppe og som rådgivere for beslutningstakere. Spesialforeringene har en viktig rolle å spille i prioriteringsdebatten, og legene må være ryddige om egne motiver, manet Markestad i sin avslutningsreplik.

Ellen Juul Andersen

ellen.juul.andersen@legeforeningen.no
Avdeling for informasjon og helsepolitikk

Stipend for videre- og etterutdanning i legers videre- og etterutdanning

Legeforeningens sentralstyre har for 2006 avsatt kr 200 000 fra Utdanningsfond I til individuelle søkere som er engasjert i legers grunn-, videre- og etterutdanning. Hensikten er å viderequalifisere leger innenfor de områdene de arbeider med i medisinsk utdanning, og som kan godkjennes i legers videre- og etterutdanning. Stipendiet kan søkes som hel eller delvis støtte til deltakelse i kurs/konferanser, studieopphold ved institusjoner, utprøving av nye pedagogiske metoder og evalueringsformer. Det kan søkes om stipend på inntil kr 25 000. Den som mottar stipend plikter å avgi regnskap og rapport om hva midlene er benyttet til. Søknadsfrist er 10.10. 2006.

For nærmere informasjon, se: www.legeforeningen.no/index.gan?id=105734

Holdt igjen turnusplasser

Norsk medisinstudentforening (NmF) har reagert sterkt på at Statens autorisasjonskontor for helsepersonell (SAFH) valgte å stå fast ved tilbakeholdelse av 50 turnusplasser da trekningen ble foretatt fredag 1. september. 500 personer var påmeldt til 391 turnusplasser med oppstart i februar 2007.

Begrunnelsen for tilbakehold har vært å sikre legedekning til utkantstrøk. NmF reagerer på at dette også ble gjort ved høstens trekning, til tross for at det var et stort overtall av søkere og dermed liten sannsynlighet for at for mange ville trekke seg.

– Med de kapasitetsproblemene turnustjenesten har, er det skremmende at myndighetene fortsatt mener det er for få turnussøkere. Det er vanskelig å jobbe med turnustjenestens utfordringer når det er denne typen holdninger vi møter fra myndighetene, sier Torstein S. Hansen i Norsk medisinstudentforening. Legeforeningen har i brev til Sosial- og helsedirektoratet gitt uttrykk for at de reagerer på denne praksisen.

Fikk Tordenskiolds soldatpris

Anne Beth Moslet, mangeårig redaktør av *Legekunsten*, er tildelt Tordenskiolds soldatpris. Prisen er innstiftet av Praktiserende Spesialisters Landsforening (PSL), og gis til en lege eller en person som har gjort et fortjenestefullt arbeid for å fremme privat spesialistpraksis. – Gjennom sine 12 år som redaktør har Moslet skapt et blad som leses av mange og som evner å ta aktuelle saker, sa Ove Andreas Mortensen, PSLs leder blant annet om begrunnelsen for pristildelingen.